

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

-

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

Julkisen alan viestijät ry:n lausunto yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan 2024

Julkisen alan viestijät ry on ilahtunut siitä, että yhteiskunnan turvallisuusstrategian luonnoksessa on hyvin tunnistettu viestinnän merkitys osana johtamista sekä viestinnän kietoutuminen erilaisten häiriötilanteiden hoitamiseen ja kriisinkestävyyden kasvattamiseen. Julkisen alan viestijät ry haluaa esittää muutamia huomioita ja tuoda viestijöiden näkemyksiä strategialuonnoksen kehittämiseksi ja viimeistelemiseksi.

Luvussa 2.1 todetaan: "Viestinnällä vahvistetaan organisaation johtamista. Häiriötilanteissa ja kriiseissä korostuu informaatioympäristön seuranta. Näin tuetaan viranomaisten ja muiden turvallisuustoimijoiden johtamista ja viestintää. Ulkoisessa ja sisäisessä viestinnässä toimitaan samoin periaattein ja samoja keinoja käyttäen kuin normaaliolojen viestinnässä."

Julkisen alan viestijät ry:n näkemyksen mukaan informaatioympäristön seuranta korostuu etenkin häiriö- ja kriisitilanteiden ennakkoinnissa, kun taas itse häiriö- ja kriisitilanteissa korostuu ennen muuta harkittu viestinnällinen toiminta. Toki myös informaatioympäristön seuranta on tärkeää, mutta ensisijaisen tärkeitä ovat viestinnällisesti seurannan ja muun tilannekuvan pohjalta tehtävät, harkitut viestinnälliset ja johtamiseen linkittyvät toimet ja teot. Julkisen alan viestijät ry pyytää myös huomioimaan, että häiriö- ja kriisitilanteissa on tärkeää, että viestintä toimii tehostetusti. Samat keinot voivat olla käytössä kuin normaalioloissa, mutta useimmiten häiriö- ja kriisitilanteissa tarvitaan tehostettua viestintää. Tätä korostetaan myös valtionhallinnon viestintäsuosituksessa, jossa todetaan "Selkeällä ja täsmällisellä julkisen vallan viestinnällä on olennainen merkitys varsinkin poikkeuksellisissa kriisitilanteissa. Viranomaisilla on kriiseissä erityinen velvollisuus huolehtia kansalaisten tiedonsaannista." (Avoimesti ajassa – valtionhallinnon viestintäsuositus 2023). Myös valtionhallinnon tehostetun viestinnän ohjeessa on todettu, että "Viestintää hoidetaan erityistilanteissa pääosin samoilla välineillä kuin päivittäisessä toiminnassa, mutta tehostetusti." Myös yhteiskunnan turvallisuusstrategian luonnoksen luvussa 1 on todettu, että VN:n johtamista voidaan häiriötilanteissa tukea vahvistamalla mm. viestintää.

Luvussa 2.7. henkinen kriisinkestävyys esitetään: "Yksilöiden keskinäinen luottamus sekä luottamus viranomaisiin ja yhteiskuntaan ovat henkisen kriisinkestävyyden keskeisiä tekijöitä. Luottamuksen säilymiseen vaikuttaa olennaisesti viranomaisten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen viestintä.

Viestinnällä tuettu johtaminen on henkistä kriisinkestävyttä vahvistava tekijä. Yksilöiden kriittinen medialukutaito ja digitaalinen osaaminen vahvistavat demokratiaa, yhteiskunnallista osallistumista ja informaatiovaikuttamisen tunnistamista. Median merkitys henkisen kriisinkestävyden vahvistajana korostuu." Luvussa 3 todetaan myös: "Viestinnän tulee olla luotettavaa, avointa ja oikea-aikaista."

Julkisen alan viestijät ry on samaa mieltä, että viestinnällä on suuri vaikutus luottamuksen säilymiseen ja viestinnällä voidaan vahvistaa henkistä kriisinkestävyttä. Julkisen alan viestijät ry haluaa kuitenkin täsmentää, että etenkin kriisitilanteissa on tärkeää tunnistaa, että mikä tahansa viestintä ei lisää luottamusta ja toimintakykyä, vaan voi pahimmillaan toimia jopa päin vastoin. Tämän vuoksi Julkisen alan viestijät ry pyytää kiinnittämään huomiota, että luottamuksen säilymiseen ja toimintakyvyn turvaamiseen voidaan vaikuttaa ensisijaisesti suunnitelmallisella ja tavoitteellisella, eli strategisella viestinnällä. Strateginen viestintä on kiinteä osa johtamista, kuten myös luonnoksessa yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi on todettu.

Myös valtionhallinnon tehostetun viestinnän ohjeessa on kiinnitetty huomiota etenkin viestinnän avoimuuteen ja yhdenmukaisuuteen: "Viranomaisilla on velvollisuus edistää toimintansa avoimuutta sekä neuvoa, tuottaa ja jakaa tietoa, jotta kansalaiset voivat muodostaa totuudenmukaisen kuvan viranomaisten toiminnasta, vaikuttaa valmisteilla oleviin asioihin sekä valvoa etujaan ja oikeuksiaan." ja "Viranomaisten on sovittava keskinäisestä vastuunjaosta ja tiedotettava siinä tapahtuvista muutoksista sekä varmistettava viestinnän yhdenmukaisuus".

Luvussa 3 viestinnän toimivuus esitetään: "Viestintä on olennainen ja erottamaton osa johtamista. Onnistunut viestintä tukee tavoitteiden saavuttamista, suojaa häiriötilanteissa väestöä sekä vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyttä ja valmiutta uusien häiriötilanteiden varalle. Kriisi- ja häiriötilanteissa viranomaisilla on erityinen velvollisuus huolehtia Suomessa asuvien ihmisten tiedonsaannista. Häiriötilanteissa kansalaisia varoitetaan tiedossa olevista vaaroista."

Julkisen alan viestijät ry on samaa mieltä, että viestintä on olennainen ja erottamaton osa johtamista. Jotta viestintä voi mm. tukea tavoitteiden saavuttamista ja suojata väestöä, on tiedonsaannin lisäksi hyvä kiinnittää huomiota viestinnän moniin muihin mahdollisuuksiin. Viestinnän keinoin on mahdollista lisätä ihmisten ymmärrystä ja mm. ohjata ihmisiä häiriötilanteissa toimimaan tietyllä tavalla. Viestintä ei siis ole yksisuuntaista tiedottamista, vaan tiedonsaannin varmistamista ja sitä kautta toiminnan aikaansaamista. Jotta tämä on mahdollista, tarvitaan suunnitelmallista ja tavoitteellista eli strategista viestintää. Strateginen viestintä on kiinteä osa johtamista, kuten luonnoksessa yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi on hyvin esitetty.

Julkisen alan viestijät ry